

TÜRKİYE'DE SPOR YÖNETİCİSİ YETİŞTİREN ÜNİVERSİTELERİN LİSANS PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ*

Hakan SUNAY **

M .Murat BOZ **

Pembe GÜRBÜZ **

ÖZET

Türkiye'de spor yöneticiliği alanında eğitim veren beş üniversitenin spor yöneticiliği lisans programlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Beş üniversitenin spor yöneticiliği programında yer alan derslerin isimleri, kredi ve saatleri ve sayıları ile spor yöneticiliği alanındaki ders çeşitliliği ve programda yer alan içerik kategorilerinin karşılaştırılması üç boyutta gerçekleştirilmiştir. Bunlar, ders gruplarının içerik kategorilerine göre dağılımları ile onların kredi, saat ve ders sayılarına ilişkin analizi, spor eğitimi alan bilgisi ders programlarının analizi, spor yöneticiliği meslek bilgisi ders programlarının analizidir. Bulguların yorumlanmasında konu ile ilgili benzer çalışmalar ile bazı yabancı ülkelerdeki mevcut durum ve Avrupa Topluluğu Üniversite Öğrencileri Spor Değişim Programı kriterleri dikkate alınmıştır. Üniversitelerin spor yöneticiliği programları birbirinden farklıdır. Farklılık, programların toplam kredi saat ve ders sayıları ile ders çeşitliliklerinden olmaktadır. Ülkemizdeki spor yöneticiliği programları kredi yükü açısından Akdeniz Üniversitesi yüksek bir orana sahip iken (201 kredi) Marmara Üniversitesinin düşük kredi oranına sahip olduğu (147,5 kredi) belirtilmiştir. Ülkemizde uygulanan spor yöneticiliği programlarının, içerik kategorileri açısından genel kültür, spor eğitimi alan bilgisi ve spor yöneticiliği meslek bilgisi ders gruplarından oluştuğu saptanmıştır. Ayrıca söz konusu programların Avrupa Topluluğu Üniversite Öğrencileri Spor Değişim Programları kriterine de uygunluk gösterdiği belirlenmiştir. Ancak buna karşın, bazı üniversitelerin programlarında spor yöneticiliği meslek bilgisi ders gruplarının yoğun, bazılarının ise spor eğitimi alan bilgisi ders gruplarının yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Yöneticisi, Spor Yöneticisi Yetiştirme Programları

* Bu çalışma, Hacettepe Üniversitesinin 3/5 Kasım/2000 tarihleri arasında gerçekleştirdiği 6. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Poster bildiri olarak sunulmuştur.

** Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA

THE STUDY OF COMPERATIVE INVESTIGATION OF THE LICENCE PROGRAMS OF THE UNIVERSITIES WHICH EDUCATE SPORT MANAGERS IN TURKEY

ABSTRACT

The aim of this study is to give the comparison between five universities giving the education of sports management. The comparison has been carried out in three groups related to the comparison of names, credits and hours of the courses in the program of sports management, course varieties in sports management and content categories in the program. These are analysis of distribution of course groups in terms of course contents and analysis of their credits, hours and number of classes, analysis of course program of discipline knowledge, analysis of course program of occupation knowledge in sports management. In the Interpretation of the findings, similar studies related to the topic and the present conditions in some foreign countries and programs of ERASMUS were taken into consideration. Sport management programs of universities are different. The difference is in the total credit, hours and number of classes of the programs. In the sports management programs, while mediterranean University has higher proportion in terms of total credit (201 credits), Marmara University has lower proportion (147.5 credits). It was found out that sports management programs, related to the category of contents, contain general culture, sports discipline knowledge in sports management. Moreover, it was seen that so called programs are equal to that of ERASMUS. However, in the programs of some universities, the courses of occupation knowledge of sport management are dominant whereas in some other courses of discipline knowledge are dominant.

Keywords: *Sport manager, The programe of improving sport manager*

GİRİŞ VE AMAÇ

Spor, insanın gelişim özelliklerine doğrudan etki yaptığı gibi sevgi, barış, kardeşlik, hoşgörü, saygı ve özveri gibi özellikleri de beraberinde getirmektedir. Ayrıca spor sürekli barışın sağlanması ve ülkeler arasındaki ilişkilerin daha iyi sürdürülebilmesi ile toplumsal sağlığın korunması gibi hususlarda da günümüzde önemli bir araçtır. Böylesine önem arz eden spor olgusunun yönetimi de, günümüzde oldukça önemli hale gelmektedir. Önceden belirlenmiş olan amaçları gerçekleştirmek için bir takım faaliyetlerin insan gücüyle ve insanlarla yönetmek anlamına gelen yönetim en genel ifadesi ile rasyonel eylem olarak da tanımlanmaktadır. Rasyonel eylem kavramı, istenilen amaçları en az kayıpla gerçekleştirmek olarak ele alınabilir. Bu kavrama dayanılarak tanımlanan yönetim yüksek derecede rasyonelliğe olan işbirliği içindeki insan çabalarını ifade etmektedir. (Dereli, 1981, s:84) Bu açıdan yönetim sürecinin çeşitli alanlar için geçerli olan planlama, teşkilatlandırma, yöneltme, koordinasyon ve denetim gibi fonksiyonları ile bunlara ilişkin ilke ve yöntemler, sportif faaliyetler ve organizasyonları için de geçerlidir. Bu yaklaşım çerçevesinde spor yönetimi genel yönetim ilke ve kurallarının spor alanına uygulanması olarak kabul edilir. Özellikle de spor ortamını oluşturan yönetici, sporcu, eğitici, tesis, araç gereç ve sportif yarışma programları gibi unsurlar, amaçlara uygun olarak bir araya getirilmelidir. Bu açıdan bakıldığında spor yönetimi; sporcu-yönetici, sporcu-spor teşkilatı ve spor teşkilatı ile halk arasındaki ilişkileri düzenleyen bir mekanizma olarak da değerlendirilebilir. Öte yandan spor kulüpleri, milli ve uluslararası spor kuruluşları ile uluslararası spor organizasyonları spor yönetiminin ne kadar geniş boyutlar ihtiva ettiğini göstermektedir. Anlaşılacağı gibi spor yöneticiliği, kendi içinde

ihhtisaslaşmayı gerektiren alanlar, çeşitli görev ve sorumluluklar ve bunları gerçekleştirecek bilgi ve becerileri kapsamaktadır. Nitekim günümüzde, bilim ve teknolojiye kaydedilen büyük gelişmelere rağmen insan unsurunun özellikle spor yöneticilerinin spor organizasyonlarında taşıdığı önem derecesinde herhangi bir azalma olmamış, aksine bu önem giderek artmıştır. (İmamoğlu, 1992, s:22) Öyle ki günümüzde spor yöneticiliği bir meslek olarak kabul edilmekte ve sporun amatörce, sadece heves yada sevgiyle yönetileceğinin mümkün olmayacağı ileri sürülmektedir. (Ekenci, 1996, s:84; İmamoğlu, 1992, s:32; Karasüleymanoğlu, 1989, s:189). Ne var ki ülkemizde gerek kamu gerekse özel kurum ve kuruluşlarda yöneticilik yapan kişiler spor yöneticiliği alanında eğitim almadıkları bu alandaki yöneticilerin önemli bir kısmında spor geçmişlerinin olmadığı görülmektedir. Bu durum, Türkiye'deki spor yönetiminde etkinliği ve verimliliği azaltıcı etki yapmaktadır. Oysa, spor yöneticisinin bedensel gelişime katkıda bulunabilmesi için genel kültür, spor eğitimi alan bilgisi çerçevesinde, hareket ve antreman, spor sağlık ve sporda psikososyal alanlar konularıyla spor yöneticiliği meslek bilgisi bağlamında bilgi, beceri ve tutuma sahip olması gerekir. Bu alanlarda yer alan ders yada ders gruplarının spor yöneticisine kazandırdığı nitelikler, Türkçeyi iyi bilen ve konuşan, bilgisayar kullanan, yabancı dil bilen, çevresiyle iletişim kurup, imkan ve kaynaklardan yararlanabilen sporun tanımı ve tarihsel gelişimini bilen, sporla ilgili araştırmaları izleyen ve değerlendiren, insan hareketlerini analiz edebilen, spor mevzuatını bilen çevreye karşı tutarlı davranan, güvenilir, disiplinli toplumun spor derslerindeki beklenti ve ihtiyaçlarını bilme şeklinde özetlenebilir (Sunay, 1988, s 61,62). Bu alanda GSGM'nin mevcut spor yöneticilerini hizmetiçi eğitim çalışmaları ile zaman zaman düzenledikleri seminer, panel, sempozyum, kongre, konferans v.b faaliyetlerle destekleyerek geliştirmeye çalıştığı gözlenirken (GSGM, 1995, s.26) üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarının spor yöneticiliği bölümleri bu alandaki ihtiyacı karşılanacak önemli bir kaynak olmuştur. Spor yöneticiliğinin bir meslek olarak kabul edilmesine ilişkin üniversite anlamında ilk çabalar kapatılan Gençlik ve Spor Akademilerinin son sınıflarında seçmeli uzmanlık dalı olarak verilmesiyle başlamıştır. (Bilge, 1988, s:38) Ancak spor yöneticiliği alanındaki mesleğe yönelik asıl kapsamlı programlar ise YÖK'ün 25.02.1993 ve 2547 sayılı kanununun 7-D/2 maddesi doğrultusunda üniversitelere bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının bünyesinde açılabilen "Spor Yöneticiliği" bölümlerince gerçekleştirilmeye başlanmıştır. (Sunay, 1998, s:63) bu gelişmeler doğrultusunda beş üniversitemizin (Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Marmara Üniversitesi) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının bünyesinde Spor Yöneticiliği programları açılarak öğretime başlanmıştır.

Üniversitemizin Spor Yöneticiliği programları ile spor örgütleri ve spor sektörünün çeşitli alanlarında (Spor Kulübü, Spor İl Müdürlükleri, Federasyonlar vb.) istihdam edilmek üzere eleman yetiştirilmektedir. Ancak ne var ki Türkiye'de spor yöneticiliği alanında eğitim veren programların çeşitlilik göstermesi, bu alana hizmet verecek spor yöneticilerinin bilgi beceri ve uygulamalarında farklılıklar gösterebilir. Bu itibarla mevcut programların karşılaştırmalı olarak incelenmesi gelecekte spor yöneticiliği alanı ile ilgili uygulamaları önemli ölçüde etkileyebilecektir.

Buna göre bu çalışmanın amacı, Türkiye’de üniversitelere bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyesinde öğretim yaparak spor yöneticisi yetiştiren spor yöneticiliği lisans programlarının içerik kategorilerinin dağılımı, ders saatleri isimleri ve çeşitleri ile spor yöneticiliği alanında yer alan derslerin kendi içindeki dağılımlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve spor yöneticisi yetiştirme hususunda yeni önerilerin geliştirilmesidir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın evreni, Türkiye’de spor yöneticiliği alanında eğitim veren beş üniversitenin spor yöneticiliği lisans programlarıdır. Evrenin tamamına ulaşıldığından örneklem alınmamıştır. Çalışma, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Marmara Üniversitesi’nin spor yöneticiliği programlarının karşılaştırılması ile gerçekleştirilmiştir. Karşılaştırma, Türkiye’de spor yöneticiliği programı uygulayan beş üniversitenin spor yöneticiliği programında yer alan derslerin isimleri, saatleri, sayıları ile yönetim alanındaki ders çeşitliliği ve programda yer alan içerik kategorilerinin karşılaştırılması şeklindedir. Buna göre karşılaştırılan programlar üç boyutta kategorize edilerek analiz edilmiştir. Bunlar;

1. Üniversitelerin “Spor Yöneticiliği” programlarında yer alan ders gruplarının alanlara göre dağılımları ile toplam ders saatleri, kredi, yüzde ve ders sayılarının karşılaştırmalı analizi
2. Üniversitelerin “Spor Yöneticiliği” programlarına katkı veren Spor Eğitimi Alan bilgisinin içerik kategorisinin analizi
3. Spor yöneticiliği programlarında Spor Yöneticiliği Meslek Bilgisi derslerine ilişkin ders saatleri, yüzdeleri ve ders sayılarının analizi

Bu çalışmada, analitik yöntem kullanılmıştır. Bu bağlamda, ilgili üniversite ile gerçekleştirilen yazışmalar sonucu elde edilen veriler ve GSGM , kütüphane ve arşivlerden elde edilen bilgi ve verilerle görsel mukayese yapılarak Türkiye’de spor yöneticisi yetiştiren programlara ilişkin durum tespit edilmeye çalışılmıştır.

Verilerin tablolaştırılmasında kredi ve saat ayrı ayrı ele alınmış, krediler programlarda yer aldığı gibi 14 haftalık süre dikkate alınarak belirtilmiştir. Çalışmada derslerin haftalık toplam saatlerinin dönemlik hesaplamalarında 14 haftalık süre ölçüt alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmada üniversitelerin BESYO’larına bağlı spor yöneticiliği müfredat programlarında yer alan derslere ilişkin alanları; Genel kültür, Spor Alan Bilgisi, Spor Yöneticiliği Meslek Bilgisi ile ek olarak alınan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Alanı şeklinde sınıflandırarak belirtilmiştir. Buna göre beş yüksekokulun dört yıllık spor yöneticiliği müfredat programlarında yer alan derslerin içerik kategorilerine göre dağılımları, tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi beş üniversitemize bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun Spor Yöneticiliği müfredat programlarında yer alan içerik kategorilerinden benzer özellikler olduğu kadar içerik kategorilerinin saat ve ders sayısı olarak dağılımlarında farklılıklar bulunmak-

tadır. Buna göre programların hepsinde spor yöneticisi adayları (Tablo 1'de belirtilen) Genel Kültür, Spor Eğitimi Alan Bilgisi ile Spor Yöneticiliği Meslek Bilgisi kapsamındaki alanlara ait ders gruplarından ders alırlarken, Ankara ve Gazi Üniversitesi BESYO Spor Yöneticiliği müfredat programlarında ek olarak öğretmenlik meslek bilgisine ilişkin derslerin de alındığına rastlanmıştır. Bu ders grubu programa katılan öğrencilere öğretmenlik meslek bilgisi kapsamında pedagojik formasyon eğitimini vermektedir. Öğretmenlik mesleği için zorunlu olarak alınan bu ders grubu, öğrencilere mezuniyet sonrası öğretmenlik mesleğini de yapabilecek konuma getirebilmektedir. Ayrıca ilgili okulların programlarına ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında ise dört yıl boyunca toplam kredi açısından Akdeniz ve Ankara Üniversiteleri diğer üniversitelere oranla daha üstte bulunurken, toplam ders saati açısından da Ankara Üniversitesinin oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Öte yandan Ankara, Gazi, Marmara, Celal Bayar Üniversitelerinin spor yöneticiliği müfredat programlarında yer alan spor eğitimi alan bilgisi kapsamındaki ders gruplarının diğer alanlara oranla yüksek olduğu gözlenirken, Akdeniz Üniversitesinde spor yöneticiliği meslek bilgisi kapsamındaki ders gruplarından daha aşağıda olduğu belirlenmiştir.

Spor yöneticiliği alanına mesleki anlamda önemli katkı sağlayan spor eğitimi alan bilgisi, incelenen beş üniversitenin BESYO spor yöneticiliği müfredat programındaki yeri analiz edilerek Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo2'de görüldüğü gibi üniversitelerin BESYO'larna bağlı spor yöneticiliği müfredat programlarında yer alan spor eğitimi alan bilgisine ilişkin dersler kuramsal ve uygulamalı olarak incelenmiş kuramsal dersler; hareket antrenman, spor sağlık ve sporda psiko-sosyal alanlar, olarak üç alt boyut dikkate alınarak incelenmiştir. Bunlardan Ankara ve Marmara Üniversitelerinde hareket ve antrenman grubu derslerinin saatleri yüksek iken Gazi, Celal Bayar ve Akdeniz Üniversitelerinde spor sağlık grubu ders saatlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Söz konusu üniversitelerin spor eğitimi alan bilgisi bağlamında spor sağlık alanına ait ders gruplarının kredi ve saatlerinin yüksekliği Almanya'daki benzer program uygulayan spor yüksek okullarının yaklaşımlarıyla aynı paralelliktedir. Nitekim Almanya'da 1990 ile 1997 yıllarında yapılan çalışmaların karşılaştırılmasında spor yüksekokulları öğrencilerinin çoğunlukla sağlık sporuyla ilgili alanlarda yoğunlaştıkları saptanmıştır. (Hoffmann 2000 s:15)

Öte yandan araştırma kapsamına alınan tüm üniversitelerin spor eğitimi alan bilgisine ilişkin uygulamalı spor derslerinin saat ve kredilerinin oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu durum, ilk ve orta öğretim kurumlarının beden eğitimi müfredat programlarında yer alan spor alanının çoğunlukla uygulamalı olarak işlenmesinden (Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi Öğretim Programı) kaynaklanıyor olabilir.

Spor yöneticiliği alanında mesleki eğitim veren ders gruplarının incelenen beş üniversitenin BESYO Spor yöneticiliği müfredat programlarındaki yeri ve dağılımının analizi ile Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Beş Yüsekokulun Dört Yıllık Spor Yöneticiliği Müfredat Programlarında Yer Alan Derslerin Analizi

İçerik Kategorileri	ÜNİVERSİTELER																				
	Ank. Üniv.			G. Üniv.			M. Üniv.			C.B. Üniv.			Ak. Üniv.								
	Kredi	Saat	%	Ders S.	Kredi	Saat	%	Ders S.	Kredi	Saat	%	Ders S.	Kredi	Saat	%	Ders S.					
Genel Kültür	37	700	18,5	8	10	252		7	21	560		6	56	840		14	39	546		15	
Spor Alan Bilgisi																					
(Spor Eğitimi)	99	1988	52,4	50	71	1338	46,3	24	55,5	1400	46,3	29	65,5	1078	38,9	34	66	924	32,8	29	
Spor Yöneticiliği																					
Meslek B.	27	434	11,4	10	41	644	22,0	17	71	1064	35,2	23	64	924	32,5	30	96	1344	47,8	41	
Öğretmenlik																					
Meslek B.	35	672	17,7	11	35	672	23,0	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
TOPLAM	198	3794	1000	79	157	2926	1000	59	1475	3024	1000	58	1855	2842	1000	78	201	2814	1000	85	

Tablo 2: Beş Yüsekokulun Spor Yöneticiliği Müfredat Programlarında Yer Alan Spor Eğitimi Alan Bilgisi Derslerinin Analizi

Alanlar	ÜNİVERSİTELER																			
	Ank. Üniv.			G. Üniv.			M. Üniv.			C.B. Üniv.			Ak. Üniv.							
	Kuramsal	Uygulama	Saat	Ders S.	Kuramsal	Uygulama	Saat	Ders S.	Kuramsal	Uygulama	Saat	Ders S.	Kuramsal	Uygulama	Saat	Ders S.				
Hareket Ant. Alanı			364	6	98	2		196	5		98	3		168	6					
Spor Sağlık Alanı			294	6	308	6	826	13	84	2	980	18	140	5	756	23	196	7	504	14
Spor Psikolojisi Sosyal Alanı			168	6	126	3		140	4				84	3			56	2		
TOPLAM			826	18	1162	32	532	11	826	13	980	18	322	11	756	23	420	15	504	14

TABLO 3: Beş Yüksekokulun Spor Yöneticiliği Müfredat Programlarında Yer Alan Spor Yöneticiliği Meslek Bilgisinin Analizi.

	BESYO Spor Yöneticiliği Programları Dersleri	ÜNVERSİTELER											
		A.Ünv.		G. Ünv.		M.Üniv.		C.B.Üniv		Ak.Üniv.			
		Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat		
HUKUK	Temel Hukuk Bilgisi (Hukuka Giriş)			2	28	3	42						
	Hukuk							2	28	2	28		
	İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku					2	28	4	28	4	28		
	İdari ve Vergi Hukuku			3(S)	42	2	28	2	28	4(I,II)	56		
	Anayasa Hukuku			3(S)	42			2	28				
	Sosyal Sigorta Hukuku									2	28		
	Spor Sosyal Güvenlik	1	14					2	28				
	Medeni Hukuk I-II									8	112		
	Ekonomi Hukuku									2	28		
	Spor Hukuku	1	14	2	28	4	56						
İŞLETME	İşletmeye Giriş (Genel İşletme)			2	28	4	56			3	42		
	İşletme							2	28				
	İşletme Semineri I-II									4	56		
	İş Analizleri									2	28		
	Turizm İşletmeciliği ve Spor							6	112				
	Spor ve Turizm			3(S)	42								
	Spor Tesis Planlama ve İşletmesi	2	28										
	Spor İşletmeciliği			3(S)	42	2	28						
	Spor Tesisleri İşletmeciliği							4	56				
EKONOMİ VE İKTİSAT	İktisada Giriş I-II (Genel İktisad)					4	56			7	98		
	Ekonomi I-II							4	56				
	Temel Ekonomi	1	14										
	Spor İktisadi ve Politikası					4	56						
	Spor Ekonomisi			3(S)	42								
	Yatırım Planlaması									2	28		
	Yatırım ve Finans Uygulamaları									2	28		
MUHASEBE	Genel Muhasebe ve Uygulamaları					4	56			4	56		
	Spor Kurumları ve Muhasebe					2	28						
	Şirketler Muhasebesi									3	42		
	Temel Muhasebe					4	56						
	Bilançolar									4	56		
	Bilanço Araştırmaları									2	28		
PAZARLAMA	Genel Pazarlama									2	28		
	Stratejik Pazarlama									2	28		
	Pazarlama Araştırmaları									2	28		
	Pazarlama ve Spor (Spor Pazarlaması)	1	14			4	56			2	28		
	Halkla İlişkiler			2	42	2	28	2	28	2	28		
İLETİŞİM VE HALKLA İLİŞKİLER	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler	2	28										
	Telekomünikasyon ve İhtiyaç Araçları							2	28				
	Örgütsel İletişim									2	28		
	Spor İletişim					2	28						
	Spor ve Medya			3(S)	42								
REKREASYON	Rekreasyon ve Animasyon			3(S)	42								
	Animasyon ve Eğitimi							2	28				
	Serbest Zaman ve B. Eğitimi ve Spor (Rekreasyon ve Spor)	2	28					45	42				
	Herkes İçin Spor					2	28						
	Rekreasyon Liderliği	1	14										

	ÜNVERSİTELER									
	A.Ünv.		G. Ünv.		M.Üniv.		C.B.Üniv		Ak.Üniv.	
	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat	Kredi	Saat
BESYO Spor Yöneticiliği Programları Dersleri										
Personel Yönetimi	2	28	2	28	-	-	2	28	2	28
Yönetim Bilimine Giriş	2	28	3	42			2	28		
Yönetim Bilgi ve Planı							2	28		
Organizasyon ve Yönetim									2	28
Toplam Kalite Yöntemi					2	28				
İnsan Kaynakları Yönetimi					2	28				
Rekreasyon Yöntemi I-II					4	56				
Kamu Yönetimi ve Tahakkuk İdari Y.							3	42		
Kamu Yönetimi			2	28						
Türkiye nin Yönetim Yapısı			2	28						
Yönetim Eğitimi ve Değerlendirme I-II							4	56		
Siyaset Bilimi			3(S)	42						
Dernek Yönetimi									2	28
Yönetim Teorileri									2	28
Finansman Yönetimi									2	28
Pazarlama Yönetimi									2	28
Anlaşma Şekillendirme									2	28
Reklam Yönetimi									2	28
Toplantı ve Komite Yardımı							2	28	2	28
İş ve Boş zaman Yaratma									2	28
Organizasyonlarda Planlama									2	28
Yönetimde İnsan İlişkileri			3(S)	42						
Seçmeli Yönetim Dersi							25	28		
Mahalli İdareler ve Spor			3(S)	42						
Ergonometri							2	28		
Seçimlik Yürütme I-I							4	56		
Grup Dinamiği ve Liderlik			3(S)	42						
Örgütsel Davranış	1	14								
Örgütsel Değişme			3(S)	42						
Türk Spor Teşkilatı			2	28	2	28	2	28		
Spor Yönetimi ve Organizasyon					2	28				
Spor Yönetimi I-II	4	56			2	28				
Spor Yönetim Uygulaması	4	84	5	112						
Spor Yönetiminde Araştırma ve Proje					0	14				
Spor Yönetiminde Örnek Olay Analizi I-II							8	112		
Spor Organizasyonu ve Teknikleri					3(S)	42				
Beden Eğitiminde ve Sporda Yönetim ve Organizasyon					3	42				
Spor Politikaları	1	14	3(S)	42						
Spor konuları ve Organizasyon									2	28
Karşılaştırmalı Spor Yöntemleri	1	14	3(S)	42						
Hizmetçi Eğitim	1	14								
Özel Kurumlarda Spor yönetimi	1	14								
Mezuniyet Çalışması	5	98							2	28

Tablo 3’de de görüldüğü gibi üniversitelerin BESYO spor yöneticiliği müfredat programları içinde yer alan spor yöneticiliği meslek bilgisi kapsamındaki ders grupları sekiz alt grupta toplanmıştır.

Bu ders grupları;

1. Hukuk
2. İşletme
3. Ekonomi ve İktisat
4. Muhasebe
5. Pazarlama
6. İletişim ve Halkla İlişkiler
7. Rekreasyon
8. Yönetim ve Organizasyondur.

Üniversitelerin spor yöneticiliği müfredat programlarında yer alan söz konusu sekiz alt alana ilişkin ders grupları, Avrupa Topluluğu Üniversite öğrencileri Spor Değişim Programı (ERASMUS) kriterlerinede önemli ölçüde uyumlu olduğu saptanmıştır.

Spor yöneticiliği bölümlerinin müfredatlarında alınması gereken zorunlu alanlara ilişkin ERASMUS kriterleri tablo 4’ gösterilmiştir.

Tablo 4: Avrupa Topluluğu Üniversite Öğrencileri Spor Değişim Programı (ERASMUS) Kriterlerine İlişkin Spor Yöneticiliği Bölümlerinin Müfredatlarında Taşınması Gereken Zorunlu Alanların Dağılımı.

Spor Yöneticiliği Kapsamında Yer Alan Alanlar (ERASMUS Kriterleri)	Kredi
Pazarlama	5
Kaynak Yönetimi	5
Finans	5
Personel Yönetimi	5
Genel Yönetim	5
Organizasyon Teorisi	5
Araştırma Yöntemleri	5

Kaynak; (Türksoy ve ark.2000)

Tablo 4’de de görüldüğü gibi, Avrupa Topluğu Üniversite Spor Değişim Programı (ERASMUS) kriterlerine göre belirlenmiş spor yöneticiliği alanında, zorunlu olarak yer alması önerilen alanların, Türkiye’de mevcut spor yöneticiliği müfredat programlarında da önemli ölçüde yer aldığı görülmektedir.

Öte yandan Tablo 3’de görüldüğü gibi incelenen üniversitelerin spor yöneticiliği alanı kapsamında ele alınan spor yöneticiliği meslek bilgisine ilişkin alt ders gruplarının dağılımlarının farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Spor yöneticiliği müfredat programlarındaki ders ve derslere ilişkin alanların dağılımında Akdeniz Üniversitesi BESYO spor yöneticiliği bölümünde genel olarak spor yöneticiliği meslek derslerine daha çok ağırlık verildiği görülmektedir. Öte yandan Akdeniz ve Celal Bayar Üniversiteleri, hukuk alanındaki ders gruplarında yoğunlaşırken tüm üniversitelerin yönetim ve organizasyon ders gruplarında dengeli bir şekilde yoğunlaştıkları görülmüştür.

Spor yöneticiliği müfredatlarındaki alanlara ilişkin diğer dağılımlarda ise sporda pazarlama, boş zamanların değerlendirilmesi sporda halkla ilişkiler ve iletişim ile spor aktivitelerinin yönetimi ve organizasyonu gibi alanlarda meslek elemanlarının yetiştirilmesinin gerekliliği kaçınılmaz görülmektedir (Özer, 2000 s:2). Bu bulgulara göre de incelenen bazı üniversitelerin spor yöneticiliği alanına ait alt alanlarda yer alan ders ve ders gruplarının varlığı, oldukça önemlidir.

Tablo 3’de görülen bir diğer bulguda derslerin isimlerinin çeşitliliğidir. Spor yöneticiliği alanına ait alt alanlara ilişkin dersler çeşitli isimler altında yer almaktadırlar.

Örneğin Temel Yönetime ilişkin bir ders olan Yönetim Bilimi, G.Ü, M. Ü. Ve Ak.Ü. programlarında Yönetim Bilimi ismiyle yer alırken Ank. Ü. Spor Yönetimi I. CBÜ’de Yönetim Bilgisi ve Planı ismiyle yer almaktadır.

Bu bağlamda, programlarda beş üniversitenin spor yöneticiliği müfredatında yer alan ve çeşitli isimler altında anılan toplam 90 spor yöneticiliği dersinin 3’ü dört üniversitede aynı ve zorunlu, 6 sı, üç üniversitede aynı isimle 12 si ise iki üniversitede de aynı başlık altında yer almaktadırlar. Anlaşılabacağı gibi üniversitelerin programlarında çoğunlukla ders isimlerinde bir birliktelik bulunmamaktadır.

Ayrıca, spor yöneticiliği müfredatında yer alan derslerin kredi/saatlerinde de farklılıklar bulunmaktadır. Nitekim bunlardan İdari ve Vergi Hukuku dersi, M.Ü ve C.B.Ü. 2 kredi/saat iken G.Ü’de 3 kredi seçmeli, Ak. Ü. İse 4 kredi saat zorunlu olarak belirlenmiştir.

SONUÇ

Türkiye’de spor yöneticiliği eğitimi A.Ü, G.Ü, M.Ü, C.B.Ü., Ak.Ü. üniversitemizin BESYO’larına bağlı olarak sürdürülmektedir. İlgili yüksekokulların spor yöneticiliği programlarına ilişkin içerik kategorilerinin farklılıklar arz ettiği belirlenmiştir. Marmara, CBÜ ve Ak. Üniversiteleri salt spor yöneticiliği eğitimine yönelik genel kültür, spor eğitimi alan bilgisi ve spor yöneticiliği meslek bilgisine ilişkin ders gruplarına yönelmişken A.Ü ve G.Ü’leri programlarında ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik olarak öğretmenlik meslek bilgisi ders gruplarına da yer verilmiştir. Türkiye’de uygulanan spor yöneticiliği programları, her ne kadar Avrupa Birliği kriterlerine uyumlu olsa da programlardaki farklılıklar dikkate alınarak, bu alanda yeni program açacak üniversitelerde rehber olabilecek bir program Türk spor teşkilatı ve üniversitelerle birlikte geliştirmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan, bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişim, okul ve toplumdaki değişim ve gereksinimler, eğitim ve spor alanındaki gerçekleştirilen araştırmalar ile lisans programlarında yapılan değerlendirmelerde amaç, hep yetiştirilecek spor yönetici ve elemanlarını bilgili kılmak ve değişimlere uyum sağlayabilecek nitelikler kazandırmak olmuştur.

Öyleki, program geliştirme devamlı bir süreç, bir ekip işidir. Dolayısıyla, incelenen programların da kalıcı olmadığı değerlendirme ve geliştirmeye gereksinimi olacağı dikkate alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1- Bilge, N., (1988) “Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi (Dün-Bugün), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara
- 2- Dereli, T., (1981) Organizasyonda Davranış, İstanbul
- 3- Ekenci, G., (1996), Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin Görev Alanlarını Önem ve Zaman Bakımından Değerlendirmeleri, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Sayı:2 Ankara
- 4- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, (1995), Sporda 10 Yıl, Gökçe Ofset, Yayın No:18, Ankara
- 5- Hoffmann, U., (2000), Almanya da Yüksek Spor Okulunda Spor Bilimlerinin Gelişimi, 21 Yüzyılda Spor Eğitimi, Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun 18 Şubat 2000 tarihinde düzenlemiş olduğu konferansta sunulan bildiri, Antalya
- 6- İmamoğlu, A.F., (1992), Fonksiyonel Açından Spor Yönetiminin Anlam ve Önemi, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi s:5, Ankara
- 7- Karasüleymanoğlu, A., (1989), Yeni Boyutlarıyla Spor, 2. Baskı Engin Yayınları ,Ankara
- 8- Özer, K., (2000), 21 Yüzyılda Spor Eğitimi, Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun 18 Şubat 2000 tarihinde düzenlemiş olduğu konferansta sunulan bildiri, Antalya
- 9- Sunay, H., (1998) Spor Yöneticilerinin Nitelikleri ve Eğitimi, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Sayı:1,s:63, Ankara
- 10- Türksoy, Serarşan, Z., Kepoğlu A., (2000), Türkiye de Spor Yöneticisi Yetiştirme Çalışmaları Çeşitli Ülkelerde Karşılaştırılması ve İncelenmesi, Spor Araştırmaları Dergisi, Sayı:3, s:29, İstanbul.